

Sygn. akt II Ca 110/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dariusz Mizera (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Alicja Sadurska

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2019 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa P. K.

przeciwko Z. K.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 26 listopada 2018 roku, sygn. akt III RC 223/18

1. z apelacji pozwanego, zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że powództwo oddala,
2. oddala apelację powódki,
3. nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt II Ca 110/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12.07.2018 r. pełnomocnik P. K. wniósł o podwyższenie alimentów na rzecz powódki od pozwanego Z. K. do kwoty po 1000 zł miesięcznie.

Na rozprawie w dniu 14.11.2018 r. pełnomocnik powódki popierał powództwo. Pozwany domagał się oddalenia powództwa.

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2018 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu na rozprawie sprawy z powództwa P. K. przeciwko Z. K. o podwyższenie alimentów

1. podwyższył alimenty od pozwanego Z. K. na rzecz powódki P. K. z kwoty po 500,00 złotych miesięcznie zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 5 grudnia 2013 roku w sprawie sygn. akt I C 54/12 do kwoty po 700,00 (siedemset) złotych miesięcznie, poczynając od dnia 26 listopada 2018 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych dotychczasowych warunków płatności;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. nie obciążył pozwanego Z. K. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu powódce;
4. nie obciążył pozwanego Z. K. kosztami sądowymi;
5. nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawą orzeczenia były przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 05.12.2013 r. wydanym w sprawie IC 54/12 zasądzono alimenty od Z. K. na rzecz P. K. w kwocie po 500 zł miesięcznie.

Powódka P. K. ma 18 lat. Jest uczennicą III klasy LO (...). W przyszłym roku będzie zdawała egzamin maturalny z języka angielskiego, polskiego, matematyki. P. K. korzysta z korepetycji z matematyki i j. angielskiego. Ich łączny miesięczny koszt stanowi kwotę 640 zł. Powódka uczęszcza na prywatne lekcje gry na gitarze oraz jazdy konnej. Lekcje muzyki kosztują 60 zł miesięcznie. Jedne zajęcia jazdy konnej kosztują 50 zł.

P. K. nie posiada majątku oraz dochodów. Mieszka z matką, J. K. w domu, który nie jest w pełni wykończony. Rachunki za zużytą w domu energię elektryczną wynoszą ok. 190 zł miesięcznie.

Powódka leczy się(...) z powodu występujących u niej zaburzeń (...). Leczenie odbywa się prywatnie. Wizyta kosztuje 100 zł. Ponadto P. K. kontynuuje leczenie okulistyczne i dermatologiczne.

Z uwagi na stan zdrowia psychicznego powódka orzeczeniem (...)Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia (...)r. została zaliczona do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

P. K. ukończyła kurs prawa jazdy, który sfinansowała jej matka. J. K. zatrudniona jest w (...)(...) B. na stanowisku samodzielnego referenta ze średnim miesięcznym wynagrodzeniem netto w wysokości 4749 zł.

Pozwany Z. K. ma 60 lat. Z zawodu jest mechanikiem maszyn i urządzeń. Utrzymuje się z renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, która wypłacana jest mu w kwocie 1070 zł netto miesięcznie. Rentę otrzymuje od 20 lat z powodu zeszywniającego zapalenia stawów kręgosłupa. Mimo stwierdzonej niezdolności do pracy przez 8 lat, do grudnia 2017 r., pracował w szkole w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu w charakterze dozorca. Ze względu na likwidację stanowiska rozwiązano z nim umowę. Później przez 3 miesiące był zatrudniony w ramach umowy o pracę na zastępstwo w bursie szkolnej również jako dozorca.

Z. K. przeszedł (...) i pozostaje pod opieką (...). Leczenie odbywa się w ramach NFZ. Na zakup lekarstw pozwany przeznacza ok. 200-300 zł.

Pozwany w majątku ma dom, w którym mieszka razem z matką. Jest również właścicielem samochodu osobowego marki T. rocznik 2007. Miesięczne koszty utrzymania nieruchomości stanowią kwotę ok. 500 zł. Matka pozwanego jest emerytką. Świadczenie emerytalne pobiera w kwocie 1800 zł.

Poza córką P. K. nie ma innych osób na utrzymaniu.

Mając takie ustalenia Sąd zważył, iż powództwo jest zasadne w części.

Stosownie do art. 138 kro w razie zmiany stosunków każda ze stron może żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumieć należy istotne zwiększenie bądź zmniejszenie możliwości majątkowych, zarobkowych zobowiązanego lub też usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego do świadczenia alimentacyjnego.

W przedmiotowej sprawie wskazana zmiana stosunków nastąpiła, ponieważ wzrosły usprawiedliwione potrzeby uprawnionej.

Istotny wpływ na powyższą zmianę miał wzrost usprawiedliwionych potrzeb powódki wobec jej dorastania oraz kontynuowania edukacji w szkole średniej. Zauważyć trzeba, że powódka przygotowuje się do egzaminu maturalnego, co zwiększa koszty edukacji. Dodatkowo wskazać trzeba, że P. K. wkroczyła w taki okres swojego rozwoju psychofizycznego, w którym jej potrzeby maksymalizują się.

W drodze świadczenia alimentacyjnego zaspokojeniu podlegają usprawiedliwione potrzeby uprawnionego. Określając zakres tych potrzeb Sąd wziął pod uwagę wiek powódki, stan jej zdrowia, koszt wyżywienia, nauki, mieszkania. Biorąc pod uwagę powyższe, miesięczne usprawiedliwione potrzeby P. K. ustalono na kwotę po około 1500 zł. Skalkulowane jak wyżej potrzeby powódki są adekwatne do przeciętnego standardu życia jej rodziców.

Na zakres obowiązku alimentacyjnego istotny wpływ mają możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego (art. 135 kro).

Przy ustalaniu tych możliwości należało mieć na względzie, iż przez to pojęcie ustawowe rozumie się zgodnie z tezą IV Sądu Najwyższego w zakresie wykładni i praktyki sądowej w sprawach o alimenty (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej z dnia 16.12.1987r. III CZP 91/86, OSNCP 1988, z. 4, poz.42) nie tylko faktycznie uzyskiwane dochody ale te, które strona może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych, zdolności umysłowych i kwalifikacji.

Zdaniem Sądu pozwany dysponuje możliwościami zarobkowymi takiego rodzaju i w takim zakresie, które pozwalają mu w całości wywiązywać się z ustalonego obowiązku alimentacyjnego. Podkreślić należy, że Z. K. mimo orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy przez kilka lat pozostawał w zatrudnieniu. Zatem posiada on obiektywne możliwości uzyskania dodatkowego dochodu pozwalającego nałożenie alimentów w podwyższonej wysokości. Tym bardziej, że aktualnie na rynku pracy brakuje pracowników, co skutkuje zwiększeniem ilości ofert pracy.

Ustalone świadczenie alimentacyjne jest adekwatne do usprawiedliwionych potrzeb uprawnionej. Leży ponadto w granicach możliwości zarobkowych Z. K..

Pozostałą część usprawiedliwionych potrzeb powódki pokrywać będzie z własnych dochodów jej matka, która także obciążona jest obowiązkiem alimentacyjnym i która posiada znacznie wyższe możliwości zarobkowe niż pozwany.

Wobec powyższego i podstawie ww. przepisów orzeczono jak w punktach 1-2 sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na podstawie art. 333§1 pkt. 1 kpc orzeczono o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia złożyły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok punkcie 1 oraz 5 rozstrzygającym o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na tym, że Sąd I instancji stwierdził istotną zmianę stosunków od daty ostatniego wyrokowania polegającą na zwiększeniu usprawiedliwionych kosztów utrzymania, w sytuacji w której

przedstawicielka ustawowa nie wykazała żadnych nowych wydatków, w szczególności rachunków czy faktur które tych kosztów miałyby dotyczyć,

2. naruszenie przepisu prawa materialnego, a to art. 135 k. r. o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na nieprawidłowym uznaniu, że możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego Z. K. uzasadniają podwyższenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniej córki z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty po 700 zł miesięcznie tj. o 40%, w sytuacji, kiedy na podstawie poczynionych przez Sąd ustaleń co do tego, wynika że pozwany uzyskuje dochody z tytułu renty w kwocie 1070 złotych miesięcznie, dodatkowo zaś po przebyciu zawału serca w czerwcu 2018 roku jest całkowicie niezdolny do pracy, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Dodatkowo wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci: skierowania do sanatorium oraz aktualnych rachunków i faktur za leki, na okoliczność wydatków związanych ze stanem zdrowia pozwanego.

Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części, poprzez oddalenie powództwa w całości i nieobciążanie stron kosztami postępowania, ewentualnie wnosił o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powódka zaskarżyła wyrok w pkt 1,2 i 3 : w pkt 1 i 2- w części oddalającej żądania pozwu ponad kwotę 700 zł, oraz w pkt 3 - nie obciążenie pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu powódce.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

- naruszenie prawa procesowego - art 316 k.p.c., poprzez podwyższenie alimentów , od dnia orzeczenia wyroku, podczas gdy powódka wносиła o podwyższenie alimentów od kwietnia 2018r.,
- błędną ocenę materiału dowodowego poprzez ustalenie rzeczywistych potrzeb powódki na zbyt niskim poziomie,
- nie uwzględnienie okoliczności, że pozwany uzyska spłatę z majątku dorobkowego małżeńskiego od matki powódki J. K..

Powołując się na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o:

- o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez podwyższenie alimentów do kwoty po 1.000 zł miesięcznie,
- podwyższenie alimentów od dnia 1.04.2018r. , ewentualnie od dnia 12.07.2018r. (data wniesienia pozwu),
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego za I i II instancję.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne czyniąc je podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Powódka w pozwie domagała się podwyższenia alimentów z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty po 1000 zł miesięcznie. Podstawą prawną takiego żądania – jak słusznie wskazał to Sąd Rejonowy – jest art. 138 krio. Zgodnie z jego brzmieniem w razie zmiany stosunków każda ze stron może żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego. Sąd Rejonowy uznał , iż zaszła istotna zmiana stosunków po stronie uprawnionej do alimentów albowiem ostatnie alimenty były ustalane ponad 5 lat temu. Powódka obecnie jest już pełnoletnia i jej potrzeby oscylują wokół potrzeb osoby dorosłej, dodatkowo uczy się oraz ma orzeczone stopień niepełnosprawności. Zwiększone potrzeby nie budzą zatem wątpliwości. Niemniej jednak same zwiększone potrzeby nie wystarczają do uwzględniania powództwa o podwyższenie alimentów niemniej ważne bowiem są zarobkowe i majątkowe możliwości

osoby zobowiązanej. O ile możliwości te byłyby niezmiennie w stosunku do tych które istniały podczas orzekania o ostatecznych alimentach to możnaby rozważyć podwyższenie alimentów z uwagi na zwiększone potrzeby.

Tymczasem w niniejszym postępowaniu możliwości pozwanego zostały znacznie ograniczone bowiem w czerwcu 2018r. pozwany przebył(...) dwukrotnie w 2018r. i w styczniu 2019r. przebywał w szpitalach. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z października 2018r. został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy do 2020r. Sąd Rejonowy w swoich rozważaniach błędnie wskazał, iż pozwany od 8 lat przebywa na rencie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy podczas gdy orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy datuje się na październik 2018r. Wcześniej pozwany przebywał na rencie z tytułu częściowej niezdolności do pracy i miał świadczenie z tego właśnie tytułu. (por. decyzja ZUS z dnia 7 grudnia 2012r. stwierdzająca częściową niezdolność do pracy do 30 listopada 2017r. k. 534 akt I C 54/12 Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb.). Częściowa niezdolność do pracy nie ograniczała jego zdolności do podejmowania dodatkowego zatrudnienia. Obecnie pozwany pozostaje całkowicie niezdolny do pracy w związku z czym nie można oczekiwać od niego aby ze szkodą dla swojego zdrowia podejmował zatrudnienie. Alimenty na poziomie 500 zł stanowią, w istocie 50% jego świadczeń rentowych. Pozwany z pozostałej kwoty musi się utrzymać oraz zapewnić sobie środki na leczenie.

Podwyższenie alimentów w tej sytuacji tak jak tego oczekuje powódka prowadziłyby do sytuacji, że pozwanemu pozostawałaby na utrzymanie kwota 70 zł co nie może być akceptowane. Trzeba pamiętać, iż zobowiązany do alimentów rodzic winien z dzieckiem podzielić się nawet najmniejszym dochodem nie może jednak dochodzić do sytuacji, że dziecko będzie miało do swojej dyspozycji znacznie większą kwotę niż schorowany i całkowicie niezdolny do pracy ojciec. A do tego w istocie zmierzałoby żądanie powódki.

Nie można się zasadnie powoływać na ewentualną dopłatę dla pozwanego którą uzyska w toku postępowaniu o podział majątku wspólnego. Postępowanie w tej sprawie nie jest bowiem prawomocnie zakończone, a poza tym z orzeczenia Sądu I instancji wynika, iż termin na dokonanie dopłaty przez matkę powódki Sąd określił na rok i sześć miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia działowego. Brak zatem w chwili obecnej jakichkolwiek powodów aby kwestię tę rozważać przy ocenie możliwości majątkowych pozwanego.

Trzeba zatem przyjąć, iż granicą wysokości alimentów należnych od osoby zobowiązanej są nie tyle określone potrzeby ale przede wszystkim możliwości majątkowe i zarobkowe osoby zobowiązanej to bowiem one w korelacji z potrzebami decydują o wysokości alimentów.

Mając na uwadze powyższe apelację pozwanego należało uznać za usprawiedliwioną w całości, a to na podstawie art. 386§ 1 k.p.c. co prowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku w pkt 1 i oddalenia powództwa.

Z w/w powodów należało natomiast w całości oddalić apelację powódki, a to na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.